

LAPIN LIITTO

Vauhditamme vastuullisesti koko Lapin menestystä

Hallintovaliokunnan etäkuuleminen
22.10.2025

Matti Pinola
kunta-asiantuntija
Lapin liitto

LAPIN LIITTO

Lapin kunnat

Utsjoki

Inari

Kittilä

Enontekiö

Sodankylä

Savukoski

Pello

Kolari

Muonio

Pelkosenniemi

Salla

Tornio

Ylitornio

Tervola

Kemijärvi

Posio

Simo

Kemi

Keminmaa

Rovaniemi

Ranua

22.10.2025

Lapin alueellisesta suunnitelmasta

Etäisyys Rovaniemeltä		
kunta	**aikana**	**kilometreinä**
Enontekiö	3h 44 min	316 km
Inari	3 h 57 min	326 km
Kemi	1 h 32 min	119 km
Kemijärvi	1 h 8 min	86 km
Keminmaa	1 h 30 min	108 km
Kittlä	1h 49 min	149 km
Kolari	2 h 4 min	164 km
Muonio	2 h 53 min	229 km
Pello	1 h 20 min	101 km
Pelkosenniem	1 h 42 min	132 km
Posio	1 h 46 min	133 km
Ranua	1 h 8 min	83 km
Rovaniemi	-	-
Salla	1 h 57 min	151 km
Savukoski	2 h 14 min	174 km
Simo	1 h 46 min	141 km
Sodankylä	1 h 39 min	139 km
Tervola	1 h 3 min	74 km
Tornio	1 h 37 min	123 km
Utsjoki	5 h 27 min	452 km
Ylitornio	1 h 33 min	112 km

Etäisyys Kemistä/Torniosta (lähempi)		
kunta	**aikana**	**kilometreinä**
Enontekiö	4 h 5 min	339 km
Inari	5 h 26 min	443 km
Kemi-Tornio	23 min	29 km
Kemijärvi	2 h 39 min	203 km
Keminmaa	11 min	11 km
Kittilä	3 h 17 min	267 km
Kolari	2 h 23 min	188 km
Muonio	3 h 14 min	263 km
Pello	1 h 38 min	120 km
Pelkosenniem	3 h 10 min	249 km
Posio	2 h 29 min	206 km
Ranua	1 h 27 min	119 km
Rovaniemi	1 h 32 min	119 km
Salla	3 h 25 min	268 km
Savukoski	3 h 41 min	292 km
Simo	20 min	26 km
Sodankylä	3 h 4 min	247 km
Tervola	36 min	47 km
Tornio-Kemi	23 min	29 km
Utsjoki	6 h 56 min	570 km
Ylitornio	54 min	63 km

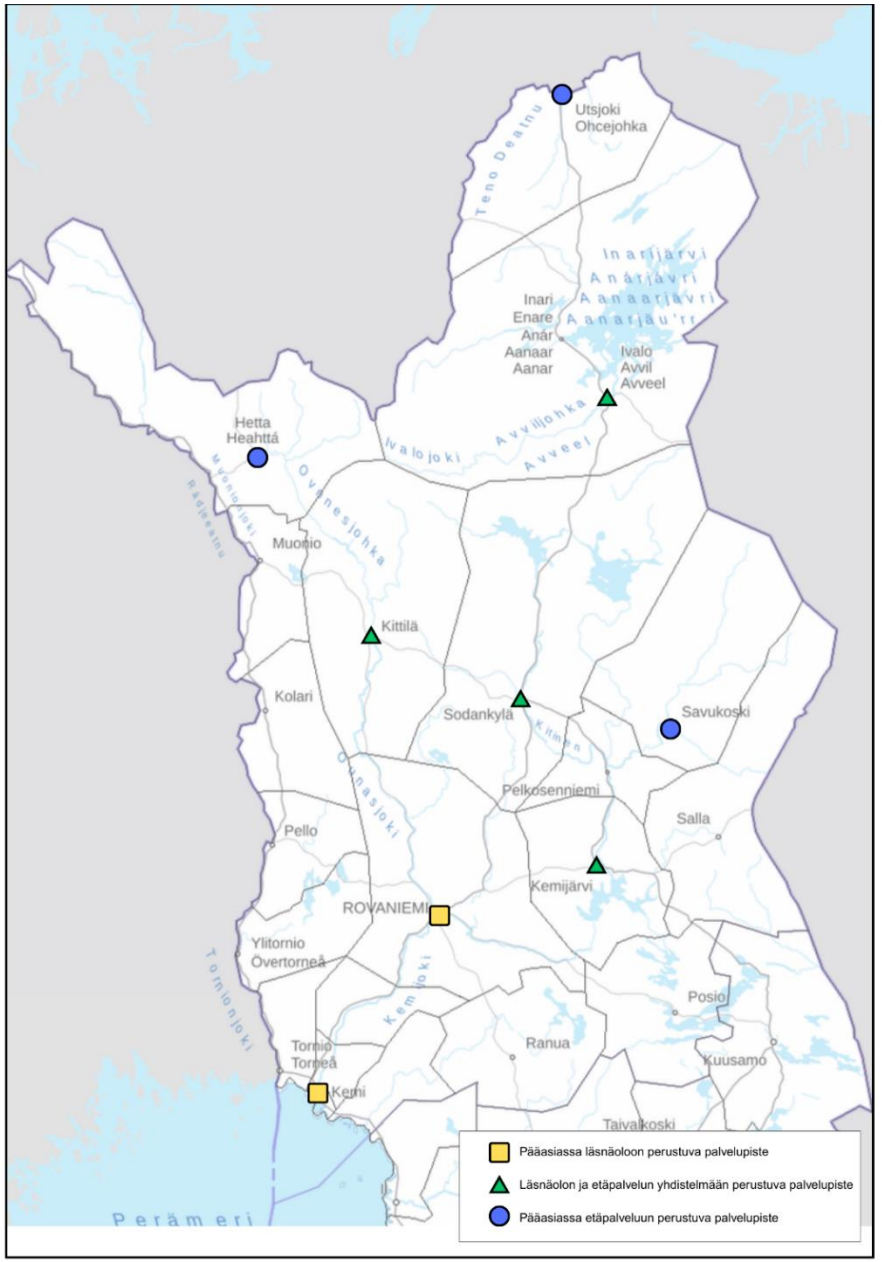

LAPIN LIITTO

Osallistumisvelvollisuus

- Viranomaisten velvollisuus tarjota asiakaspalvelua joko paikan päällä tai etänä asiakaspalvelupisteessä turvaa kansalaisten oikeuksien toteutumista nykyistä paremmin.

- Lapin maakunnassa julkinen liikenne on tosiasiallisesti niin vähäistä, että sen hyödyntäminen asiointimatkoilla on haastavaa tai jopa täysin mahdotonta syrjäisemmillä seuduilla.

- Ei voida pitää kohtuullisena tilannetta, jossa tietyillä ihmisillä palveluiden piiriin pääsemiseen täytyy varata koko vuorokausi matkustamisen vuoksi, vaikka palvelutarve olisi satunnaisempaa kuin päivittäistä tai viikoittaista. Harvemmin asutuilla alueilla käyntiasiointimäärät ovat väistämättä alhaisemmat, mutta tarve palveluille voi silti olla olemassa.

- Valtion toimijat ovat karsineet toimipisteverkostoaan laajalti viimeisten vuosien ja vuosikymmenten aikana. Toimijoilla voi olla käsitys, ettei tarvetta asioinnille niiden palveluiden osalta tietyllä alueella ole, vaikka palveluiden käyttöön ei olisi ollut tosiasiallista mahdollisuutta mm. digitaalisten palveluiden käyttöesteiden vuoksi.

Poikkeaminen osallistumisvelvollisuudesta

- Poikkeaminen velvollisuudesta tarjota asiakaspalvelua yhteisissä asiakaspalvelupisteissä on perusteltu silloin, kun poikkeamista hakevan viranomaisen asiointipaikka on lähellä asiakaspalvelupistettä ja saavutettavissa samalla käyntikerralla kuin yhteinen asiakaspalvelupiste.

- Valtion viranomaiset ovat karsineet palveluitaan laajalti syrjäisemmiltä seuduilta. Näin ollen tilanne voi olla useissa kunnissa sellainen, että tosiasiallisesti ei voida osoittaa sitä, että tarvetta viranomaisen palveluille ei tietyllä alueella ole. Lapin liiton mielestä tällaisissa tilanteissa perusteluiden tulee olla aukottomat, jotta poikkeaminen voidaan myöntää. Muissa tapauksissa tulisi ensin tarjota palvelua vähintään etäpalveluna, jotta tilanne voidaan varmentaa. Näin turvataan, että ihmisten oikeus saada palveluita on todella selvitetty ennen poikkeamisen myöntämistä.

- Lapin liitto painottaa, että poikkeamisille täytyy olla erittäin painavat perusteet, eikä poikkeamismahdollisuuksien hyödyntämisestä saa tulla yleistä käytäntöä.

Yhteispalvelusopimuksella tai ostopalveluna tuotettu palvelu

- On perusteltua, että laki ja asetus mahdollistavat sen, että valtion toimijat voivat yhteispalvelusopimuksella antaa yhteispalvelulain 6 §:n 2momentin 1–8 kohdissa tarkoitettuja valtion viranomaisten asiakaspalvelutehtäviä vapaaehtoisten kuntien hoidettavaksi asianmukaista korvausta vastaan.

- Lapin liitto näkee, että ensisijaisesti asiakaspalvelutehtävien, asiakirjan vastaanottamisen ja tiedoksi antamisen tulee säilyttää julkishallinnolla. On kuitenkin ymmärrettävää tilanteissa joissa, julkishallinnosta ei löydy tehtävään toimijaa, mahdollistetaan tehtävän antaminen myös yksityiselle palveluntuottajalle.

Harva asutus, pitkät etäisyydet, tasa-arvo ja yhdenvertaiset palvelut

- Lapissa asuu alle 170 000 asukasta, mutta pinta-alallisesti Lappi on kolmasosa Suomesta. Maakunnan asukkaille on turvattava riittävän tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset palvelut muihin maan asukkaisiin verrattuna.

- Valtion toimijoiden läsnäolo alueella vähentää asukkaiden kokemuksia alueellisesta epätasa-arvosta ja lisää täten luottamusta julkisiin toimijoihin.

- Valtion tulisi valmistautua siihen, että jatkossa tarve myös asiakkaiden kotoa käsin tapahtuvaan sähköiseen asiointiin lisääntyy.

- Vuonna 2025 valmistuneen alueellisen suunnitelman mukaisella palveluverkkorakenteella (2 pääasiassa läsnäolo, 4 hybridi ja 3 pääasiassa etäpalvelu) lappilaisista 94,65 prosenttia saavuttaisi palvelupisteen alle 60 minuutissa ja 97,76 prosenttia alle 70 minuutissa. Yli 70 minuutin matka palvelupisteeseen olisi kuitenkin edelleen yli 3 700 ja yli 60 minuutin matka jopa noin 9 000 lappilaisella.

Muut huomiot

- Valtion toimijoiden yhteistyön kuntasektorin kanssa tulee olla tiivistä ja valtion suunnasta aloitteellista.

- Alueellisten suunnitelmien linjaukset tulee ottaa huomioon palveluverkostoa rakennettaessa sekä mahdollistettava myös kuntien tarjoamien etäpalveluiden hyödyntäminen palvelutarjonnassa (Virtu-palvelupisteet Lapissa), mikäli tälle nähdään paikallisesti tarvetta täydentävänä palveluna esimerkiksi etäisyyksien vuoksi. On tärkeää, että vaikka palvelumalli on pääsääntöisesti yhteinen, se mahdollistaisi erityistilanteissa riittävästi joustoa.

- Lapin maakunnan kannalta on myös tärkeää huomioida mm. matkailun aiheuttamat sesonkivaihtelut ja sitä kautta mahdolliset palvelutarpeet paineet (mm. verottajan palvelut kausityöntekijöille).

- Lapin liitto näkee lisäksi, että Saamelaisalueen palveluissa tulee huomioida asiaankuuluvalla tavalla saamen kielilain mukainen oikeus palveluiden saatavuuteen omalla äidinkielellään sekä mahdollistettava tulkkauspalvelun rinnalla tarvittaessa muita paikallisia ratkaisuja. Organisaatioiden tulee huolehtia siitä, että tarpeelliset dokumentit ja ohjaus ovat saatavilla saameksi.

LAPIN LIITTO

22.10.2025

LAPLAND
Above Ordinary